Analýza cenového vývoja základných druhov potravín 6/2024

Obsah

Úvod 3
1. Analýza cenového vývoja základných druhov potravín 4
2. Pomer spotrebiteľských a odbytových cien vybraných základných druhov potravín 16
Záver 18

Úvod

Vláda Slovenskej republiky (ďalej len „vláda“) uznesením č. 732 z 20. decembra 2023 (ďalej len „uznesenie“) v bode B.5. uložila ministrovi financií dôsledne sledovať a vyhodnocovať vývoj cien potravín a navrhovať účinné opatrenia. Na základe tohto uznesenia Ministerstvo financií Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo financií“) vykonáva Analýzu cenového vývoja základných druhov potravín (ďalej len „analýza“) a aktualizuje výstupy z týchto analýz.

Cieľom analýz je sledovať cenový vývoj základných druhov potravín a v prípade existencie mimoriadnej trhovej situácie s priamym vplyvom na ceny základných potravín na tuzemskom trhu a ohrozenia cenovej stability alebo dostupnosti základných potravín, navrhnúť opatrenia na riešenie mimoriadnej situácie.

Záverom doterajších analýz bola skutočnosť, že súčasný vývoj neohrozuje dostupnosť základných potravín a neodôvodňuje priamu cenovú reguláciu konkrétnych druhov potravín. Na základe výstupov z Analýzy cenového vývoja základných druhov potravín 2/2023 boli navrhnuté konkrétne opatrenia s využitím zákonných nástrojov, ktoré by mohli prispieť k riešeniu vývoja v oblasti cien potravín.

Táto analýza je aktualizáciou Analýzy cenového vývoja základných druhov potravín 5/2024, ktorá bola vzatá na vedomie vládou dňa 2. októbra 2024 a reflektuje aktuálny cenový vývoj.

1. Analýza cenového vývoja základných druhov potravín

Ceny potravín na agregátnej úrovni

Ceny potravín na Slovensku boli v roku 2023 na úrovni 82,3% priemeru Európskej únie (ďalej len „EÚ"): Porovnateľné boli v Poľsku, kde dosiahli 82,4% priemeru EÚ. V Česku, Slovinsku a Maďarsku sa nachádzali ceny na priemere EÚ. V Litve, Lotyšsku a Estónsku boli mierne nad priemerom EÚ. V medziročnom porovnaní rástli v roku 2023 vo východnej EÚ ceny potravín rýchlejšie než v západnej EÚ. Najvyšší nárast oproti priemeru EÚ zaznamenali Poľsko (9,0 p.b) a Maďarsko (8,6 p.b.). Ceny potravín na Slovensku boli v medzinárodnom porovnaní v roku 2023 medziročne oveľa nižšie (o takmer 20 p.b.) než v roku 2022. S veľkou pravdepodobnosťou však ide len o dôsledok zmeny v metodike. Od roku 2023 totiž prešiel ŠÚSR pri indexe spotrebiteľských cien CPI na efektívnejší zber údajov zo skenerov pokladní. Je teda možné, že aj slovenské ceny potravín v medzinárodnom porovnaní cez paritu sú vykázané od roku 2023 rovnakou metódou zo skenerov. V skutočnosti tak ceny potravín v roku 2023 na Slovensku oproti EÚ výrazne neklesli, iba údaje zo skenerov vernejšie zachytávajú reálne ceny zaplatené po zľavách a ceny pred rokom 2023 boli väčšinou pultové, a teda v priemere vyššie[1]. Pri detailnejšom pohľade vidíme, že slovenské ceny v kategórii oleje a tuky dosahujú približne 90% priemeru EÚ, aj kvôli vysokým cenám masla. Naopak výrazne lacnejšie sú na Slovensku ceny mäsa (približne 70% EÚ).

Medzinárodné porovnanie cien potravín v rámci zberu PKS (% EÚ)

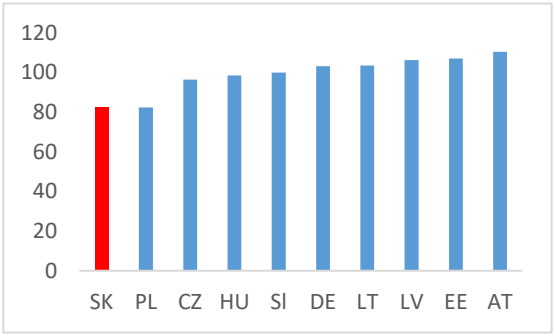

Zdroj: Eurostat,

Ceny jednotlivých kategórii potravín v SR zo zberu PKS (% EÚ)

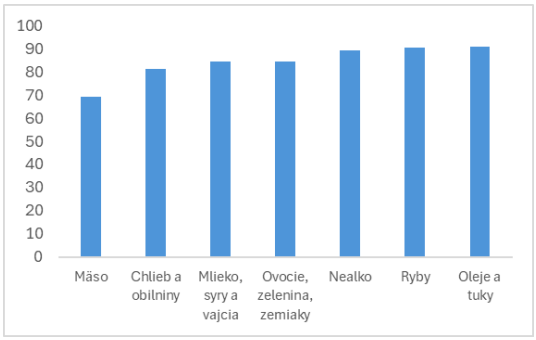

Zdroj: Eurostat,

Mzdy v predchádzajúcich rokoch rástli v dôsledku kompenzácie vysokej inflácie. V rámci krajín V4 má Slovensko v roku 2024 minimálnu mzdu oproti Maďarsku vyššiu a oproti Česku nižšiu o 5 EUR. Hodnota minimálnej mzdy na Slovensku je 750 EUR a v roku 2025 sa zvýši na hodnotu 816 EUR. Po vyjadrení minimálnej mzdy v parite kúpnej sily (ďalej len „PKS")[2] je však slovenská minimálna mzda v roku 2024 v rámci krajín V4 najnižšia.

Na Slovensku spotrebujeme zhruba polovicu potravín, nápojov a tabaku z dovozu a preto domáce faktory hrajú pri tvorbe cien obmedzenú rolu. V porovnaní so štátmi EÚ sa v podiele domácich potravín na celkovú spotrebu potravín nachádzame v spodných priečkach rebríčka.

[1] Napriek vykázaným cenám potravín na Slovensku na úrovni 82% priemeru EÚ môže byť okolo tohto odhadu neistota. Skutočné číslo totiž závisí od metodiky zberu použitej v ostatných štátoch EÚ, najmä tých najväčších (t.j. Nemecko, Francúzsko, Taliansko, Španielsko).

[2] Parita kúpnej sily zohľadňuje cenové rozdiely medzi štátmi.

Minimálna mzda v EÚ v EUR

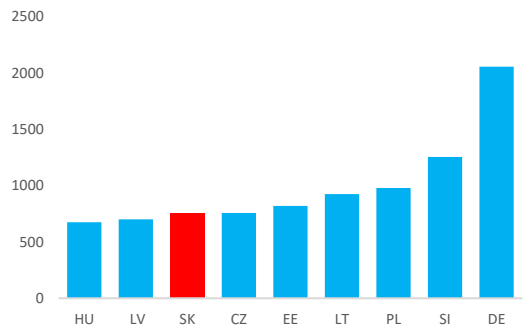

Zdroj: Eurostat, MF SR

Pozn. Národné meny minimálnej mzdy prepočítané k 1.7.2024.

Podiel domácich potravín na celkovej spotrebe potravín (v %)

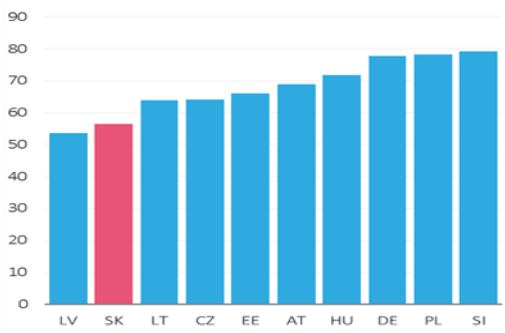

Zdroj: Eurostat, MF SR

Pozn. kategória potravín, nápojov a tabaku

Vývoj cien potravín

Rast cien na Slovensku dosiahol vrchol v marci 2023 a odvtedy potravinová inflácia postupne spomaľuje. Kým v období od januára 2022 do marca 2023 ceny potravín (bez nealka, alkoholických nápojov a tabaku) rástli v priemere o 2,1 % medzimesačne, od apríla 2023 do júla 2024 rástli v priemere len o 0,1%, čo je rovnako ako priemer eurozóny. V lete sa však ceny vrátili k mierne vyššej dynamike. Priemerná medzimesačná zmena za posledné tri mesiace bola vyššia (0,9 %) ako priemer za obdobie rokov 2000-2021 (0,0 %). **V októbri 2024 sa ceny potravín vrátili k vyššiemu rastu kedy stúpli o 2,1 % medzimesačne.**

Najrýchlejšie rastúcou kategóriou potravinovej inflácie boli v poslednom období hlavne tuky a oleje, a významne rástli aj ceny zeleniny, vajec, masla, mlieka a nealkoholických nápojov. Podobná situácia sa odohráva v celej eurozóne kde je na komoditných trhoch situácia ovplyvnená nedostatkom komodít v rámci klimatických zmien, sucha a chorôb hospodárskych zvierat.

V medziročnom porovnaní v októbri najviac stúpli ceny olejov a tukov medziročne o 30,5 %, čo predstavuje najvýraznejšie zvýšenie v tomto roku. **Zdražela aj zelenina o 13,3 %, ovocie o 11,9 % a nealkoholické nápoje o 4,3 %, mlieko, syry a vajcia o 1,4 %.** Poklesli iba ceny mäsa o 0,5 %.

Medziročný a medzimesačný rast cien potravín (bez nealka, alkoholu a tabaku) na Slovensku (%)

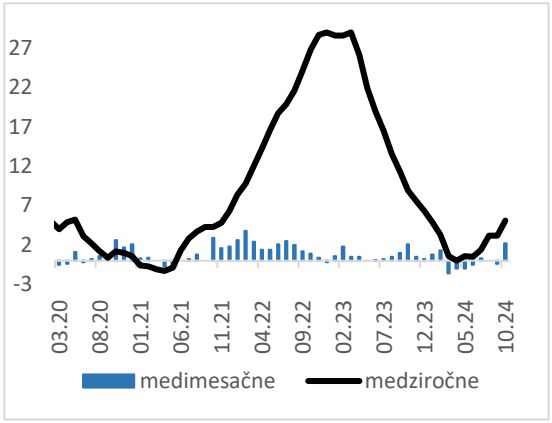

Zdroj: ŠÚ SR

Podiel potravín v spotrebnom koši podľa rýchlosti rastu na Slovensku (%, medzimesačne, 3MMA)

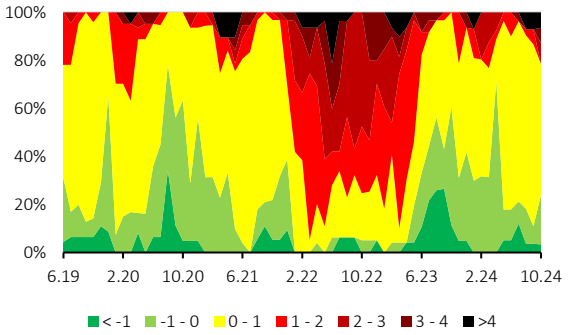

Zdroj: ŠÚ SR

Tepelná mapa medzimesačných zmien jednotlivých kategórií potravín (%)

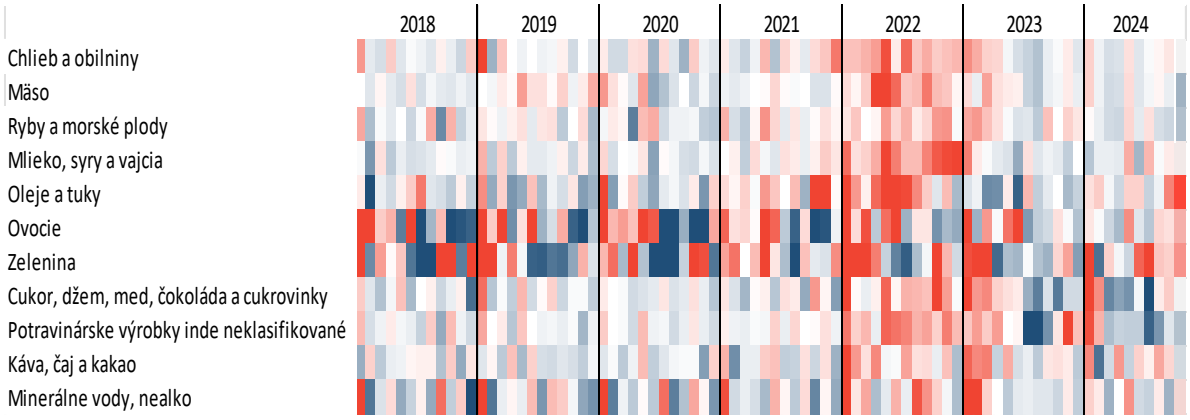

Farebná škála označuje medzimesačné rasty od -4% a menej (tmavomodrá) po +4% a viac (tmavočervená)

Zdroj: ŠÚ SR

Svetové ceny energií klesli na úrovne z roku 2021 a ceny potravín neovplyvňujú. Ceny palív a vývoj futurít na finančných trhoch sú od druhej polovice roku 2023 stabilné a nevytvárajú tlak na potravinovú infláciu ani v roku 2024.

Znížením cien energií sa globálnym dodávateľským reťazcom znížili náklady na prepravu a skladovanie potravín. Slovensko je na tieto faktory vzhľadom na relatívne vyššiu energetickú náročnosť potravinového priemyslu citlivejšie než krajiny západnej Európy. **Dôležitú úlohu v akcelerácií cien zohrala situácia na komoditných trhoch,** kde potravinový index FAO dosiahol 1,5 ročné maximum ktoré dosiahol najmä rastom cien olejov (napr. slnečnicový, repkový a. p.). **Vplyvom týchto aspektov začiatkom tretieho kvartálu 2024 vznikol tlak na komoditných trhoch a na výrobu potravín v dôsledku nedostatku týchto komodít čo ovplyvnilo dopyt prevyšujúci ponuku na svetových trhoch**.

Medzinárodné porovnanie cien základných potravín

Primeranosť maloobchodnej ceny konkrétnej potraviny bola preskúmaná pomocou medzinárodného porovnania a pomocou analýzy ziskov na úrovni jednotlivých sektorov a firiem. Odhadnúť maržu na konkrétnej potravine je prakticky nemožné, keďže výslednú cenu produktu ovplyvňuje veľký počet nákladových faktorov, ktorých vplyv nie je možné spoľahlivo vyčísliť na jednotkovej (resp. hraničnej) úrovni. Avšak za predpokladu, že tieto faktory sú naprieč krajinami podobné, pomocou medzinárodného porovnania je možné identifikovať nezvyčajný vývoj aj na úrovni konkrétnej potraviny. Zároveň, analýza jednotlivých sektorov a firiem na Slovensku môže odhaliť, či správanie trhu s potravinami ako celku nevykazuje známky mimoriadnej situácie.

Vplyvom metodickej zmeny zberu údajov Štatistickým úradom Slovenskej republiky (ďalej len „ŠÚ SR“) a to zo skenerov pokladní, ktorý nahradil pôvodný „manuálny“ zber údajov z cenoviek, novšie údaje o cenách už obsahujú skutočne zaplatené ceny (aj po akciách), čo opticky znížilo priemerné ceny oproti pôvodným cenovým údajom[3].

Pšenica - veľkoobchodná cena, komodity (v €/tona)

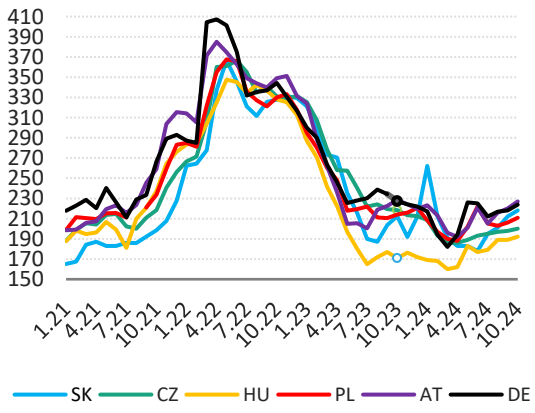

Zdroj: EK

Spotová cena plynu TTF a futures do roku 2024 (€/MWh)

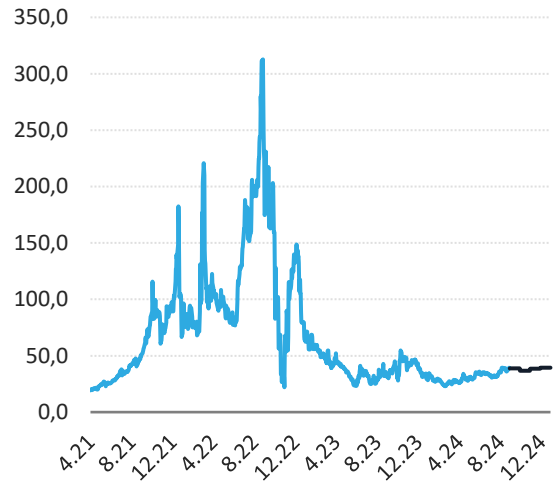

Zdroj: eex.com

Októbrová analýza cez medzinárodné porovnanie maloobchodných cien naznačila pozitívny trend čo sa týka najnižších cien mäsa (bravčové, hovädzie, hydiny). Tento fakt je zaujímavý najmä z dôvodu šírenia ochorení ako mor ošípaných a vtáčia chrípka, ktorá neovplyvnila cenu hydinového mäsa, ale významne ovplyvnila zvýšenie ceny slepačích vajec. Situácia na trhoch z nedostatku komodity olejnín (repky olejnej, slnečnice) spôsobila aj výrazné zvýšenie cien tukov a olejov. **Z grafov je viditeľný nárast cien mlieka, masla** a pri ostatných tovaroch sa cena zvyšuje, nie však dramaticky ako pri týchto tovaroch. **Vyššie ceny oproti okolitým štátom majú syr Eidam, vajcia a chlieb**. Tento trend je dlhodobí s čím

[3] ŠÚ SR zverejnil ceny vypočítané z nového zdroja údajov už od januára 2023, aby bolo možné urobiť analýzu vývoja cien vybraných produktov za obdobie posledného roka.“

súvisí aj vývoj veľkoobchodných cien. Rast veľkoobchodných cien a cien výrobcov reflektujú na zvyšujúcu sa infláciu, ktorá pôsobí aj na rast cien vstupov v potravinárskej výrobe.

Chlieb[4], maloobchodná cena (v €/kg, bez DPH)

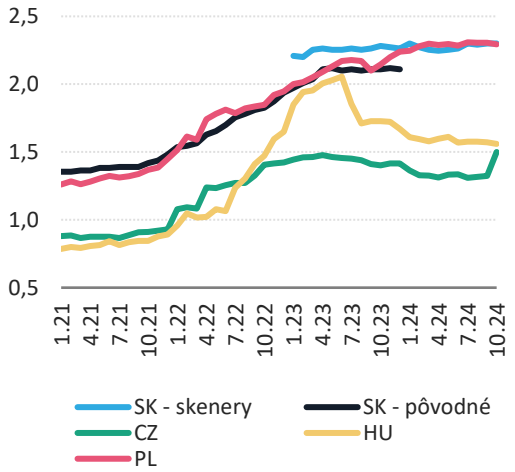

Zdroj: ŠÚ SR, ČSÚ, KSH, GUS

Múka, maloobchodná cena (v €/kg, bez DPH)

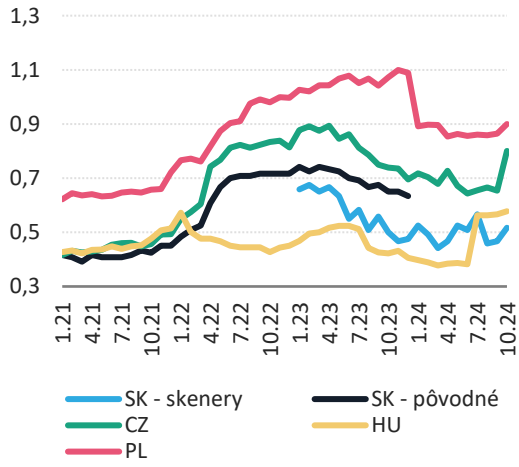

Zdroj: EK

Bravčové karé[5], maloobchodná cena (v €/kg, bez DPH)

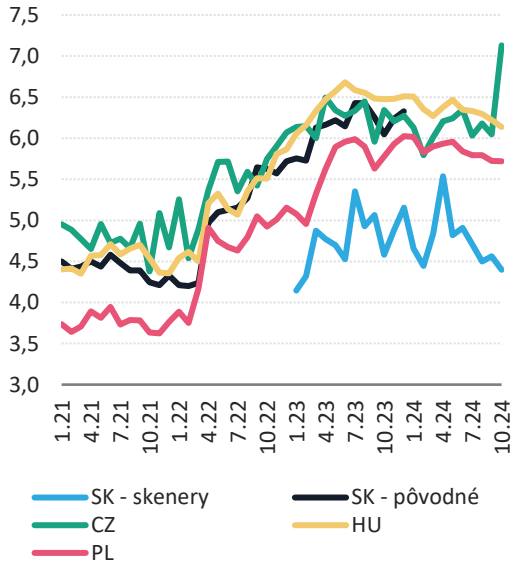

Bravčové, cena komodity (v €/100 kg)

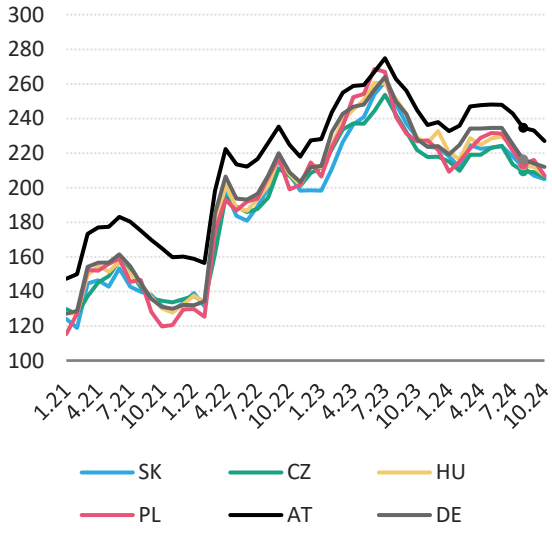

[4] Pôvodné dáta uvádzali cenu položky „chlieb tmavý“, dáta zo skenerov uvádzajú cenu „chleba obyčajného“.
[5] Pôvodné dáta uvádzali cenu bravčového karé s kosťou, dáta zo skenerov uvádzajú cenu bez kosti.

Zdroj: ŠÚ SR, ČSÚ, KSH, GUS

Zdroj: EK

Hovädzie predné bez kosti, maloobchodná cena (v €/kg, bez DPH)

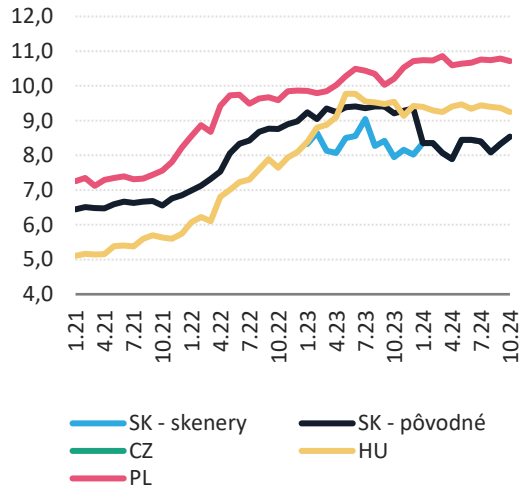

Zdroj: ŠÚ SR, KSH, GUS

Hovädzie, cena komodity (v €/100 kg)

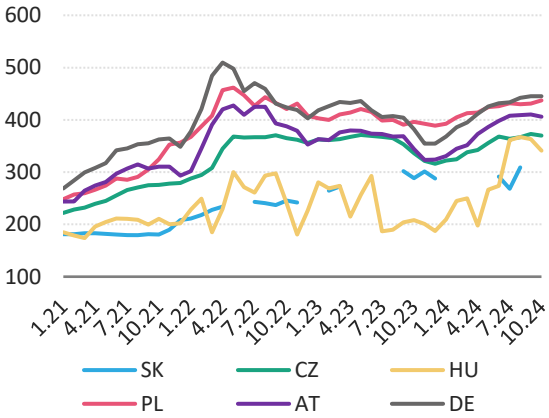

Zdroj: EK

Kurča pitvané, maloobchodná cena (v €/kg, bez DPH)

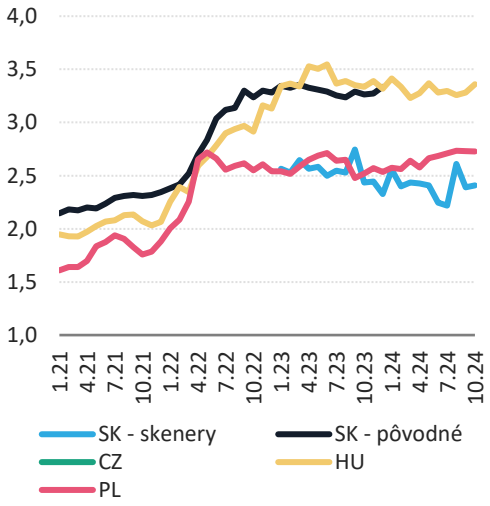

Zdroj: ŠÚ SR, KSH, GUS

Kurča, cena komodity (v €/100 kg)

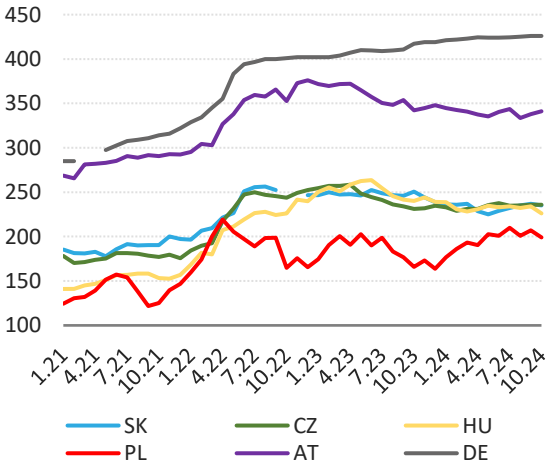

Zdroj: EK

Mlieko polotučné, maloobchodná cena (v €/l, bez DPH)

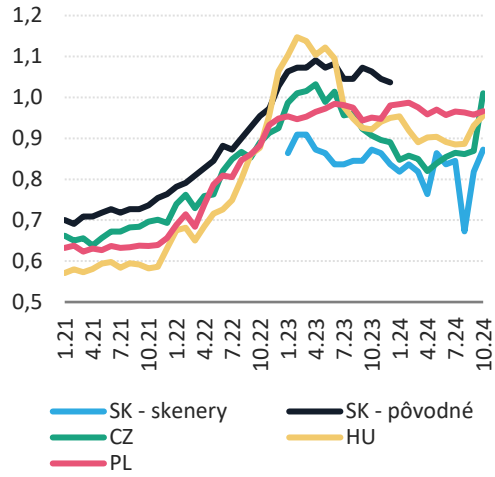

Zdroj: ŠÚ SR, ČSÚ, KSH, GUS

Mlieko, cena komodity (v €/100 kg)

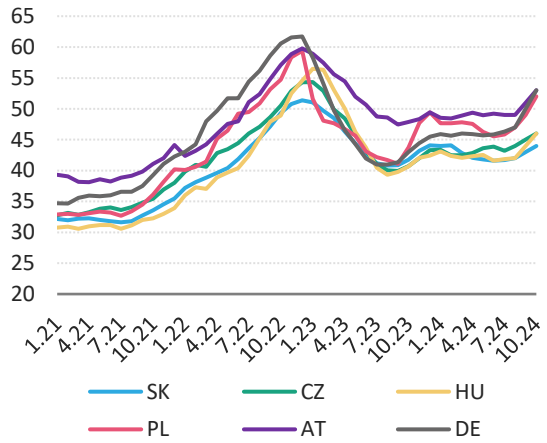

Zdroj: EK

Vajcia, maloobchodná cena (v €/10 ks, bez DPH)

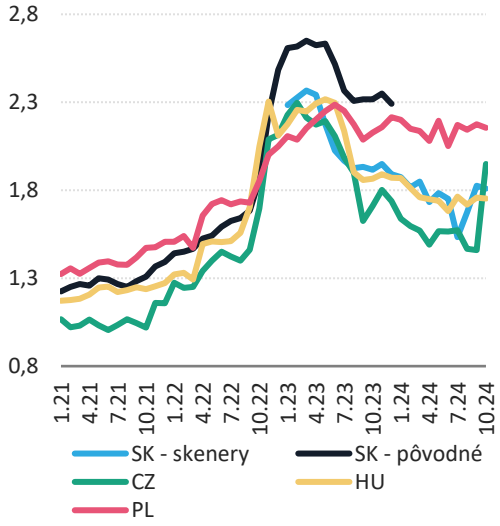

Zdroj: ŠÚ SR, ČSÚ, KSH, GUS

Vajcia, cena komodity (v €/100 kg)

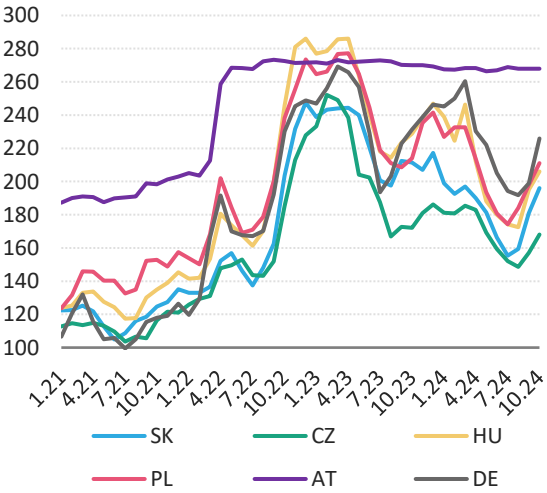

Zdroj: EK

Eidam, maloobchodná cena (v €/kg, bez DPH)

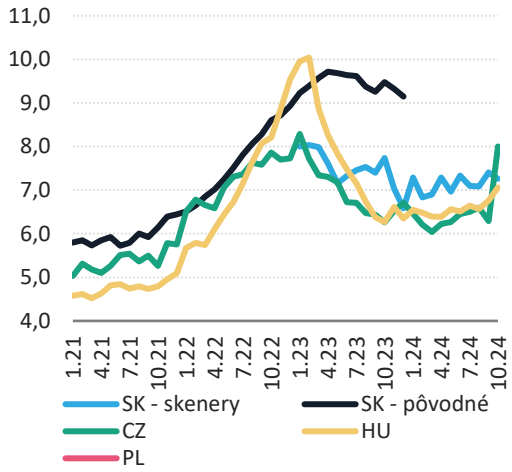

Zdroj: ŠÚ SR, ČSÚ, KSH

Eidam, cena komodity (v €/100 kg)

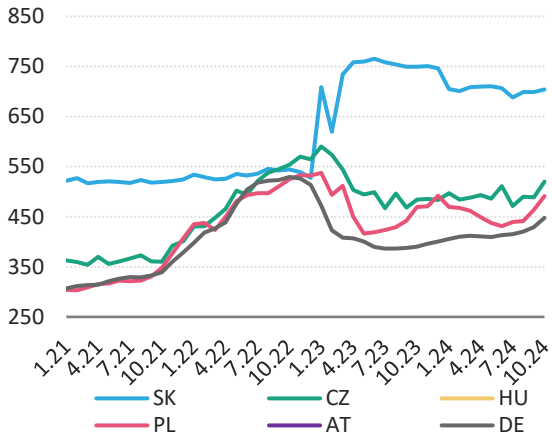

Zdroj: EK

Maslo[6], maloobchodná cena (v €/kg, bez DPH)

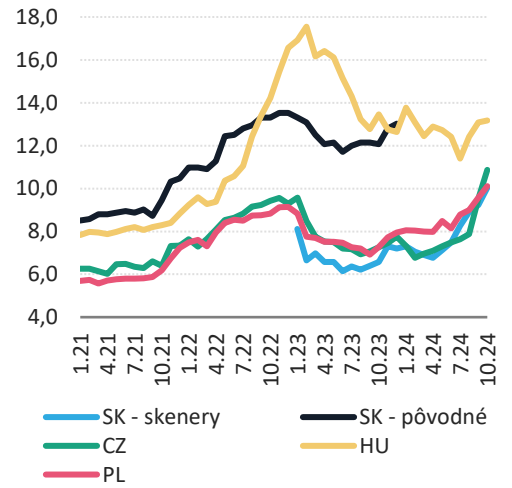

Zdroj: ŠÚ SR, ČSÚ, KSH, GUS

Maslo, cena komodity (v €/100 kg)

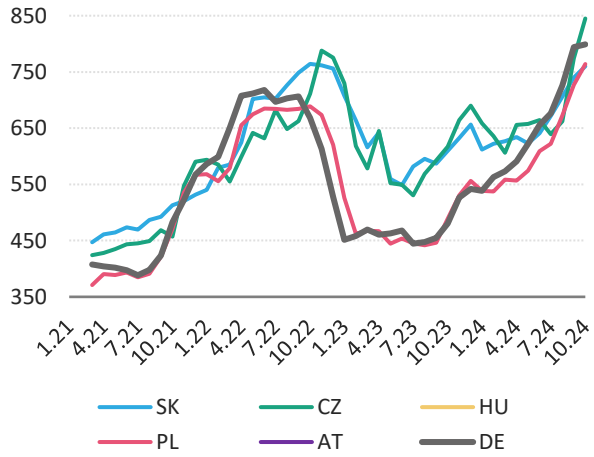

Zdroj: EK

[6] Pôvodné dáta uvádzali cenu 125 g balenia, skenerové dáta uvádzajú cenu 250 g balenia. Maďarský štatistický úrad uvádza cenu 100 g balenia, poľský štatistický úrad uvádza 200 g balenia. Vo všetkých prípadoch je cena prepočítaná na 1 kg.

Jablká, maloobchodná cena (v €/kg, bez DPH)

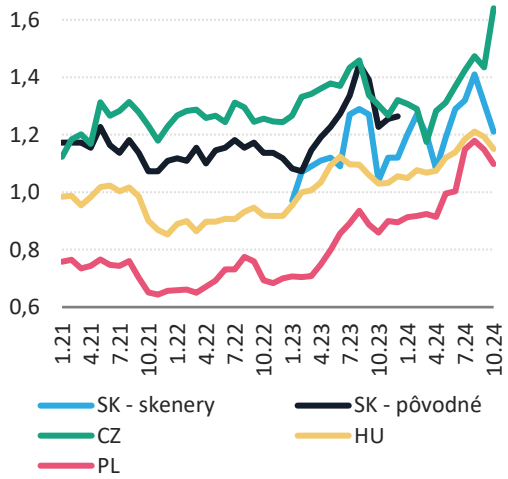

Zdroj: ŠÚ SR, ČSÚ, KSH, GUS

Zemiaky, maloobchodná cena (v €/kg, bez DPH)

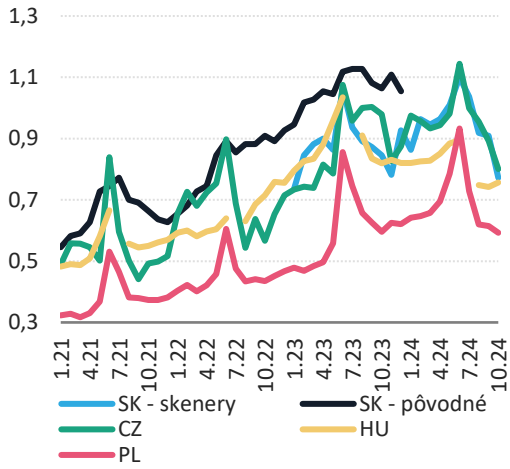

Zdroj: ŠÚ SR, ČSÚ, KSH, GUS

Ziskovosť firiem a sektorov v potravinovej vertikále

Mimoriadnu situáciu na trhu s potravinami sme posudzovali optikou analýzy ziskov na úrovni jednotlivých sektorov a firiem. Ak bol rast cien výstupných produktov neprimeraný rastu vstupných nákladov firiem, prejaví sa to na vyššej ziskovosti firiem vo výkazoch ziskov a strát. Ročné údaje za jednotlivé firmy a odvetvia pochádzajú z registra účtovných závierok a z databázy Finstat. Pre rozklad rastu cien podľa príspevkov jednotlivých nákladových faktorov a zisku boli použité údaje zo ŠÚ SR a FIGARO tabuliek Eurostatu.

Rast cien potravín počas rokov 2022 a 2023 umožnil výrazný rast ziskov v potravinovej vertikále. Spotrebiteľské ceny potravín, nápojov a tabaku rástli výraznejšie, než ceny vstupov (vrátane miezd) v poľnohospodárstve, potravinárskom priemysle a obchode. **Drahšími nákladovými vstupmi a dovezenou infláciou je možné v roku 2023 vysvetliť len zhruba polovicu medziročnej potravinovej inflácie.** Nevysvetlený rozdiel je interpretovaný ako nárast hrubého prevádzkového prebytku, ktorý v sebe obsahuje najmä vyššie zisky ale aj náklady na kapitál. Ak by zisk firmám rástol rovnako rýchlo ako mzdy zamestnancom, inflácia potravín, alkoholických nápojov a tabaku by bola v roku 2023 nižšia až o 5,6 p.b. a dosiahla by medziročný rast okolo 10,1 %.

Medziročný rast cien potravín v prvej polovici roka 2024 klesol k 3 %, výrazne klesol aj príspevok nevysvetlenej časti[7] a príspevok mzdových nákladov sa udržal na úrovni 1,7 p.b. Je to dané vyšším rastom miezd, ktorým si zamestnanci snažili kompenzovať obdobia vysokej inflácie, kedy dochádzalo k poklesu ich reálnych miezd. **Priemerné ceny energetických nákladov pre firmy (pohonné hmoty, el. energia, plyn, teplo a i.) v prvej polovici roka 2024 klesali, čo pomáhalo tlmiť infláciu.**

[7]Pojem „reziduálny zisk“ sa nahradil termínom „nevysvetlená časť“. Interpretácia reziduálneho zisku ako nevysvetliteľnej časti je presnejšia, keďže okrem ziskov do tejto nevysvetlenej časti spadajú aj náklady na kapitál a možné chyby meraní.

Rozklad rastu cien potravín, nápojov a tabaku podľa príspevkov jednotlivých faktorov od začiatku roku 2021

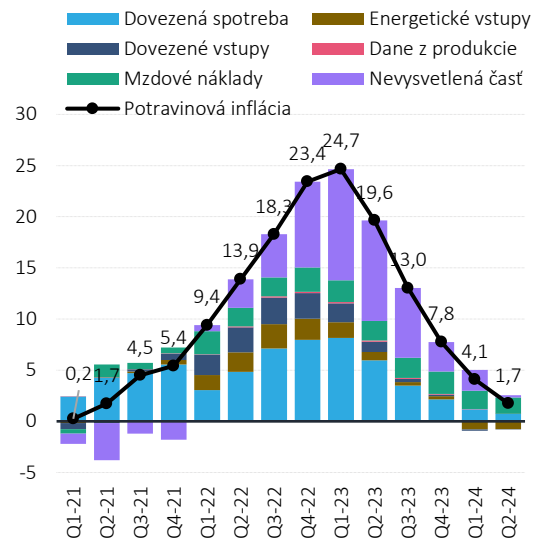

Zdroj: Eurostat, ŠÚ SR, IFP

Odhad výšky potravinovej inflácie ak by firmy pretavili do cien aj rast ziskov na úrovni rastu miezd

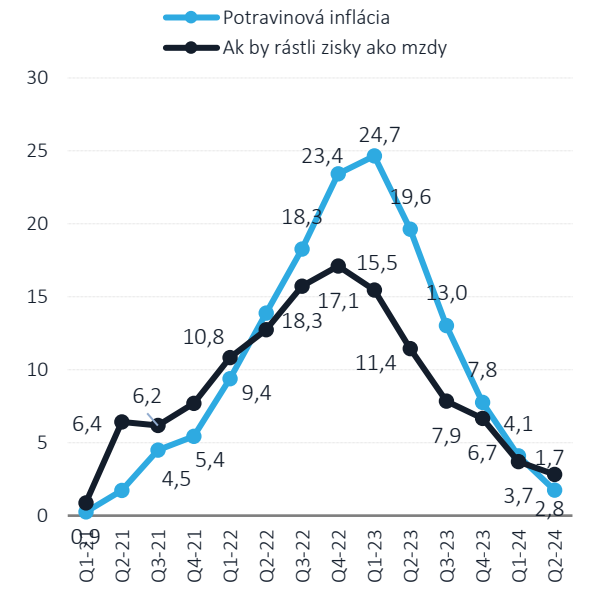

Zdroj: Eurostat, ŠÚ SR, IFP

Podľa účtovných závierok rástla ziskovosť počas inflačnej krízy najmä v poľnohospodárstve a potravinárstve. Z pohľadu ziskovosti sa v roku 2022 najviac darilo poľnohospodárstvu a v roku 2023 si polepšilo odvetvie výroby potravín. Maloobchod si počas tohto obdobia udržal stabilné marže a miera ziskovosti v tomto odvetví výrazne nerástla. Tento vývoj naznačuje, že svetový šok cien potravín najprv navýšil zisky v prvovýrobe a odtiaľ sa prelieval ďalej do výrobných a nakoniec do spotrebiteľských cien.

V roku 2023 klesol v poľnohospodárstve pomer ziskov pred zdanením k celkovým výnosom na 3,5 %. To predstavuje 60 % pokles v porovnaní s rokom 2022, kedy poľnohospodári dosiahli rekordné zisky. V porovnaní s predkrízovým rokom 2019 však poľnohospodári zaznamenali približne 27 % nárast hrubej marže. Najvýraznejší pokles ziskovosti sa prejavil v sektore pestovania obilnín, čo je spôsobené návratom cien poľnohospodárskych komodít k predkrízovým úrovniam. Naopak, chovateľom hydiny a ošípaných sa podarilo zachovať alebo dokonca zvýšiť zisk na jedno euro výnosov. V nominálnom vyjadrení poľnohospodárstvo v roku 2023 dosiahlo celkový zisk pred zdanením vo výške 144 miliónov EUR, čo predstavuje pokles o 61 % oproti roku 2022, avšak nárast o takmer 70 % oproti roku 2019.

Pomer zisku pred zdanením k výnosom v najväčších poľnohospodárskych odvetviach

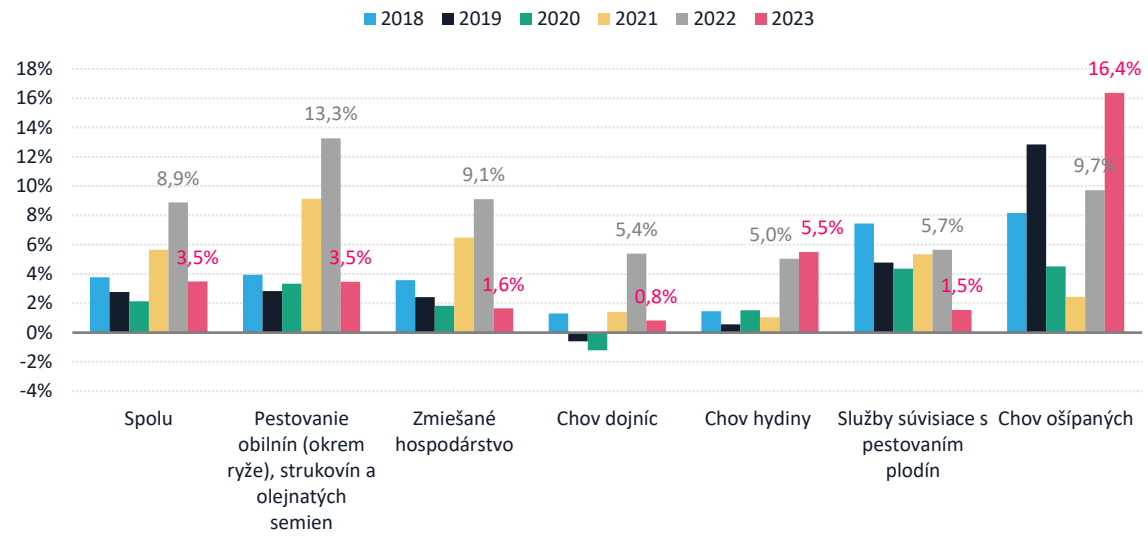

Zdroj: Finstat

V odvetví výroby potravín sa v roku 2023 zvýšil pomer ziskov k výnosom na 4,5 %. V porovnaní s rokom 2022 sa hrubé marže v tomto sektore zvýšili o polovicu a celkový zisk pred zdanením vzrástol medziročne o 37 % na 229 mil. EUR. Potravinári zaznamenali v minulom roku výrazný rast ziskov, pričom celkový zisk odvetvia bol v porovnaní s rokom 2019 viac ako trojnásobný. Medziročný nárast ziskovosti bol zjavný v mliekarenskom priemysle aj pri spracovaní mäsa, no najväčší rast hrubých marží zaznamenalo odvetvie výroby sucharov, keksov, trvanlivého pečiva a koláčov.

Pomer zisku pred zdanením k výnosom v najväčších odvetviach potravinárskej výroby

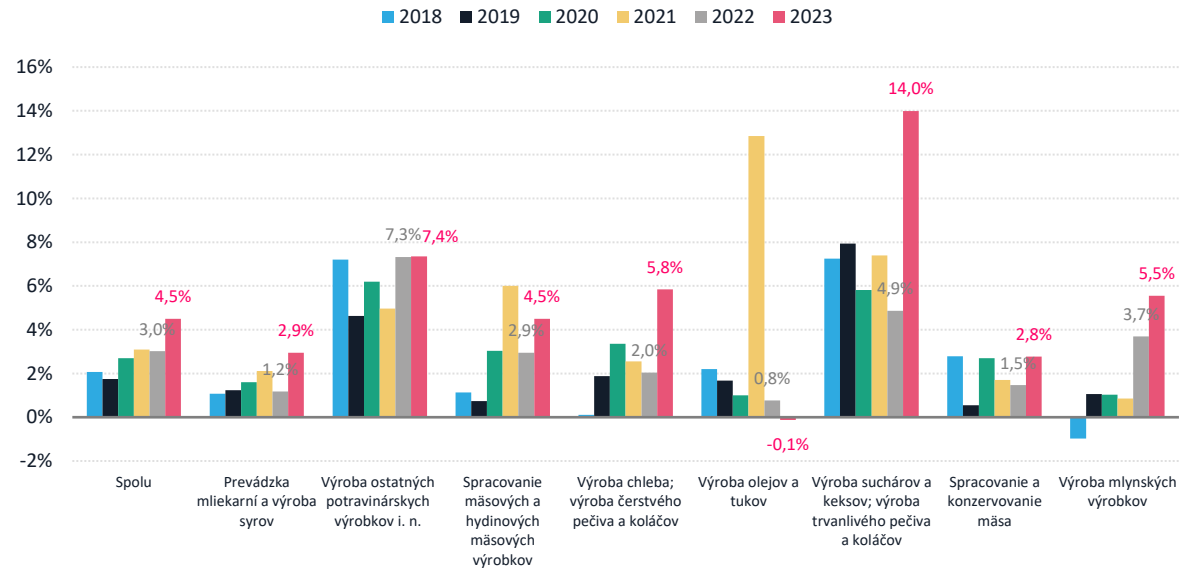

Zdroj: Finstat

V roku 2023 zisky generované z jedného eura výnosov v maloobchodných reťazcoch buď mierne klesli, alebo stagnovali. Z pohľadu tržieb Lidl zaznamenal mierny pokles hrubej marže na 7,7 %, pričom jeho celkový zisk pred zdanením dosiahol 160 mil. EUR. Podobný, mierny pokles ziskovosti zaznamenal aj Kaufland, zatiaľ čo Billa skôr stagnovala a Tesco medziročne zvýšilo pomer zisku pred zdanením k výnosom oproti predchádzajúcemu roku o 1,5 p.b. Zvyšok odvetvia predaja potravín, ktorý je tvorení menšími firmami dosahuje výrazne nižšiu ziskovosť v porovnaní s veľkými reťazcami, ktoré dokážu dosahovať vyššiu efektivitu a výnosy z rozsahu. Údaje z účtovných závierok naznačujú, že maloobchodné reťazce výrazne neprofitovali z obdobia vysokej inflácie. Rast cien potravín bol v roku 2022 poháňaný zvýšenými cenami u prvovýrobcov a následne v roku 2023 zvýšenými cenami u spracovateľov potravín.

Pomer zisku pred zdanením k výnosom u najväčších maloobchodných reťazcov

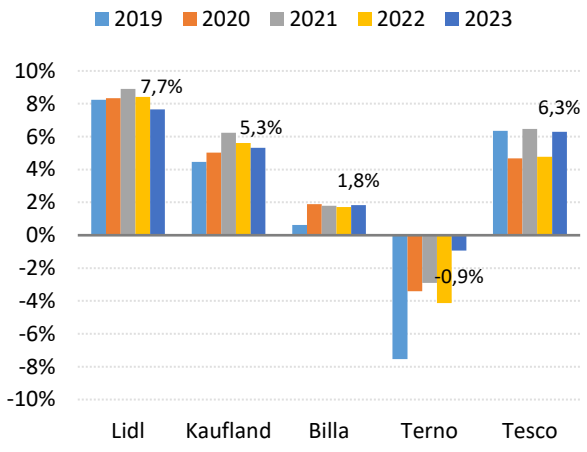

Zdroj: Finstat

Pomer zisku k výnosom v maloobchode s potravinami (v bodoch) podľa veľkosti predajcov

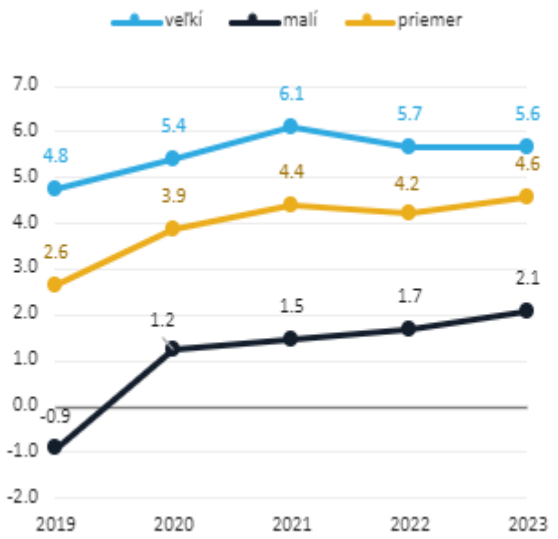

Zdroj: Finstat

S poklesom inflácie začali domácnosti od roku 2024 zvyšovať svoju spotrebu. Reálna spotreba v treťom kvartáli rástla o 1,5 % a pozitívne sa vyvíjajú aj tržby v supermarketoch, čo signalizuje, že dostupnosť a spotreba základných potravín nie sú ohrozené. Celková reálna spotreba domácností v treťom kvartáli 2024 medziročne vzrástla o 1,5 %. **Pokračovanie oživenia spotreby naznačuje aj rast reálnych príjmov a reálne tržby v supermarketoch, ktoré boli v októbri medziročne vyššie o 5,7 %.** Tieto údaje indikujú, že domácnosti aktuálne neznižujú spotrebu základných potravín a nie je ohrozená ani ich dostupnosť.

2. Pomer spotrebiteľských a odbytových cien vybraných základných druhov potravín

Na preskúmanie mimoriadnej cenovej situácie sme použili aj údaje o obchodnom rozpätí pri predaji potravín v maloobchode. Konkrétne používame pomer medzi koncovými spotrebiteľskými cenami a cenami, za ktoré maloobchod tieto potraviny nakupuje od svojich dodávateľov. Tieto údaje na mesačnej báze poskytlo Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky.

Pomer spotrebiteľských a odbytových cien sa pre väčšinu sledovaných produktov oproti roku 2023 znížil v prípade niektorých potravín. Väčšina potravín svojim pomerom ukazovateľa spotrebiteľských a odbytových cien osciluje okolo priemernej hodnoty oproti júlu 2023 aj keď je výrazne vidieť výkyvy tohto ukazovateľa pri väčšine potravín. **Spolu so zvoľnením inflácie v roku 2024 začal klesať aj pomer spotrebiteľských a odbytových cien potravín.** Jednotkové náklady však na úrovni jednotlivých produktov nie je možné spoľahlivo odhadnúť. **Výraznejší rast pomeru spotrebiteľských a odbytových cien sme v posledných mesiacoch roku 2024 zaznamenali predovšetkým pri chlebe, vajciach, zemiakoch a jablkách.** Pohyb krivky ukazovateľa je relatívne výrazne dynamický svojimi rastami a následnými poklesmi. Z toho dôvodu je ťažké predikovať ako sa bude vyvíjať cenová situácia sledovaných potravín.

Hovädzie mäso – pomer spotrebiteľskej a odbytovej ceny

Zdroj: MPRV SR, ŠÚ SR

Bravčové mäso– pomer spotrebiteľskej a odbytovej ceny

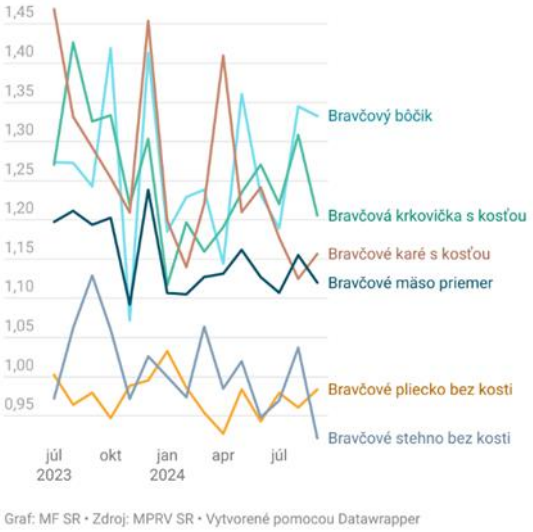

Zdroj: MPRV SR, ŠÚ SR

Múka a pečivo – pomer spotrebiteľskej a odbytovej ceny

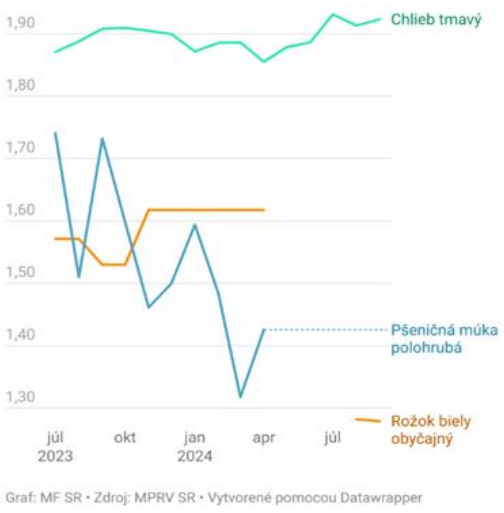

Zdroj: MPRV SR, ŠÚ SR
Rožok biely obyčajný nie sú k dispozícii dáta máj–júl 2024

Vajcia a kuracie mäso – pomer spotrebiteľskej a odbytovej ceny

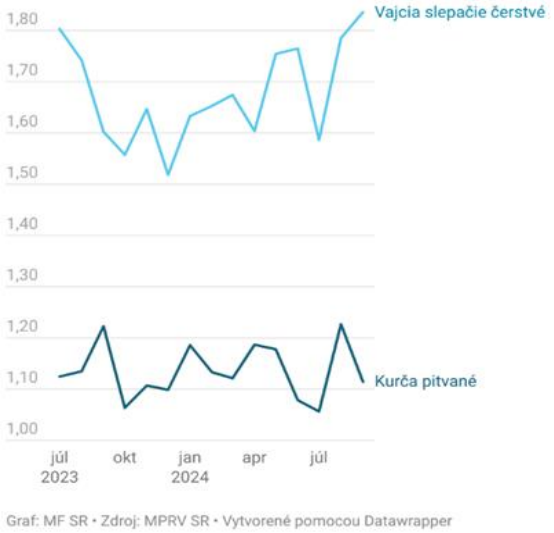

Zdroj: MPRV SR, ŠÚ SR

Mliečne výrobky – pomer spotrebiteľskej a odbytovej ceny

Zdroj: MPRV SR, ŠÚ SR

Zemiaky a jablká – pomer spotrebiteľskej a odbytovej ceny

Zdroj: MPRV SR, ŠÚ SR

Záver

Ceny potravín na Slovensku v roku 2024 rástli v priemere o 0,5 % čo zodpovedá priemernému rastu cien v eurozóne. Tempo inflácie sa stabilizovalo a medziročne klesla na úroveň 3,0 %. **Negatívnym prekvapením bol vyšší medzimesačný rast cien potravín v októbri 2024.**

K rastu cien potravín prispeli v sledovanom období v mesiaci október 2024 hlavne tuky a oleje medziročne o 30,5 %. Významne rástli medziročne aj ceny zeleniny o 13,3 %, ovocia o 11,9 %, mlieka, syrov a vajec o 1,4 % a nealkoholických nápojov 4,3 %. Tento trend nie je výnimočný v porovnaní s krajinami eurozóny, kde je vývoj komoditných trhov ovplyvnený najmä klimatickými zmenami, suchom (nižšia úroda olejnín, plodín) a výskytom chorôb hospodárskych zvierat (vtáčia chrípka).

Poklesom inflácie od roku 2024 domácnosti začali zvyšovať svoju spotrebu. **V treťom kvartáli reálna spotreba rástla o 1,5 %** a pozitívne sa vyvíjajú aj tržby v supermarketoch. Rastúci trend celkovej reálnej spotreby domácnosťami medziročne o 1,5 %**, rast reálnych príjmov a reálnych tržieb v supermarketoch, ktoré boli v októbri medziročne vyššie o 5,7 % indikuje že domácnosti v sledovanom období neznižujú spotrebu základných potravín a nie je ohrozená ich dostupnosť.**

Cieľom cenovej analýzy 06/2024 bola aktualizácia zistení o prípadnej existencii mimoriadnej situácie s priamym vplyvom na ceny základných potravín na tuzemskom trhu ohrozujúcim ich cenovú stabilitu alebo dostupnosť. **Na základe množstva dát v roku 2024 nie je exaktne možné tvrdiť, že spotreba základných potravín je ohrozená. Odporúčame sledovanie správania domácností v oblasti spotreby potravín v budúcom období.** Z pohľadu prevencie sa ministerstvo financií zameria na sledovanie konečnej spotreby potravín domácnosťami a bude pokračovať v uplatňovaní opatrení na podporu cenovej stability a dostupnosti základných potravín. **V prípade ďalšieho zvýšenia spotrebiteľských cien bude ministerstvo financií zvažovať potrebu ďalších priamych opatrení na zamedzenie nepriaznivého cenového vývoja.**

Vzhľadom na zistenia z Analýzy cenového vývoja základných druhov potravín 6/2024, považujeme za potrebné pokračovať v realizácii opatrení na podporu cenovej stability a dostupnosti základných potravín, ktoré boli súčasťou Analýzy cenového vývoja základných druhov potravín 2/2023 a naďalej sledovať situáciu v oblasti cenového vývoja.